CZĘŚĆ XXIX. № 31. ROK 15. (1844).

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Grafe, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w xięgarniach Glücksberga, i Zawadzkiego nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna* w Rossyi z pocztą a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. *Półroczna*, 7½ r. sreb. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Grafe *Roczna*, 13 r. sreb. *Półroczna*, 6½ r. sreb. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

PIĄTEK, 28 Kwietnia / 10 Maja.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 27 *Kwietnia* / 9 *Maja*.

NOWINY DWORU.

W przeszłą Niedzielę 23 Kwietnia, hrabia *de Rayneval*, Sprawujący interesa Króla Jmci Francuzów, miał zaszczyt być prezentowanym N. Cesarzowej Jmci przed balem Dworskim, który miał miejsce z powodu uroczystości imienin N. Pani, a jego poprzednik baron *d'André*, złożyć pożegnania swoje Jej Cesarskiej Mości.

Podczas balu, hrabina *de Rayneval*, miała zaszczyt być przedstawioną N. Cesarzowej, JJ. CC. Wysokościom: Wielkiej Xiężnie Cesarzewiczowej Maryi Alexandrownie, Wielkiej Xiężnie Maryi Mikołajownie i Wielkiej Xiężniczce Oldze Mikołajównie.

P. *Bloomfield*, Poseł nadzwyczajny i Minister pełnomocny Królowej Jmci Wielkiej Brytanii, kawaler *do Amaral*, Sprawujący interesa Cesarza Jmci Brezylii, tudzież hrabina *de Colobiano*, małżonka Posła nadzwyczajnego i Ministra pełnomocnego Króla Jmci Sardynii, mieli zaszczyt być przedstawieni przed balem J. C. Wysokości Wielkiej Xiężnie Cesarzewiczowej Maryi Alexandrownie.

Baron *d'André*, miał zaszczyt złożyć pożegnanie J. C. Wysokości tudzież JJ. CC. WW. W. Xięciu Michałowi i Wielkiej Xiężnie Helenie.

Rano dnia tegoż P. *Bloomfield* i hrabia *de Rayneval*, mieli zaszczyt być przedstawionemi J. C. Wysokości W. Xięciu Następcy Cesarzewiczowi, a baron *d'André*, złożyć J. C. Wysokości swoje pożegnania.

Na balu Dworskim hrabia *de Rayneval*, miał zaszczyt być przedstawionym JJ. CC. Wysokościom: Wielkiej Xiężnie Maryi Mikołajównie, Xięciu Maxymiljanowi Leuchtenbergskiemu i Wielkiej Xiężniczce Oldze Mikołajównie.

Przez Reskrypta Cesarskie z dnia 26 Marca, mianowani kawalerami orderu Św. Anny 1 klassy z koroną: Penzeński Cywilny Gubernator Radzca Tajny *Panczulidzew* i Jenerał-majorowie orszaku J. C. Mości: Sprawujący obowiązki Dyrektora Departamentu Artylleryjskiego hrabia *Kuszelew* i Vice-dyrektor Departamentu Inżynjernego *Feldmann*.

— Przez Reskrypta Cesarskie z dnia 26 Marca, mianowani kawalerami orderu Orła Białego, Członek Audytoryatu jeneralnego, Jenerał-porucznik *Biełogradski*, — Św. Anny 1 klassy z koroną, Jenerał-majorowie: Dyrektor Alexandrowskiego korpusu kadetów *Chatow* i Wojenny Gubernator miasta Woroneża i Woroneżski Cywilny Gubernator baron *Howen*.

— Przez rozkaz dzienny Cesarski z dnia 20 Kwietnia, Dowodzca pułku pieszego J. K. W. Xiążęcia Prusskiego Jenerał-major *Meyer*, mianowany Dowodzcą 2 brygady 5 dywizyi piechoty na miejsce Jenerał-majora *Jermołow 2*, który otrzymuje urlop roczny z zaliczeniem do Armii.

— Przez Ukaz Cesarski do Rządzącego Senatu, z dnia 5 Kwietnia, następni urzędnicy, na przedstawienie P. Ministra Dóbr Państwa, w nagrodę oznaczonej gorliwością służby zostają podniesieni do rang: Radzcy Dworu, Assesor Kollegialny, Naczelnik okręgowy Białostocki *Maciejewski* — Assesora Kollegialnego, Radzcy Honorowi: Młodszy lekarz Instytutów Leśnego i Mierniczego, Medykochirurg *Janowski*, i Pomocnik Bobrujskiego okręgowego Naczelnika *Zacharczenko* — Radzcy Honorowego, Sekretarz Kollegialny, Sekretarz (Дѣлопроизводитель) Gospodarczego Oddziału Witebskiej izby Dóbr Państwa *Ingildiejew* — Sekre-

tarza Kollegialnego, Sekretarz Gubernijalny, Pomocnik Urżumskiego Okręgowego Naczelnika *Szadurski.*

— Rzeczywisty Radzca Stanu *Uszakow*, Vice-dyrektor Departamentu Osad Wojskowych na własną prośbę, dla słabości zdrowia otrzymuje uwolnienie od tego urzędu i mianowany zostaje Członkiem Rady (Общее Присутствіе) tegoż Departamentu.

— Na przedstawienie P. Ministra Dóbr Państwa i Zdanie Komitetu PP. Ministrów N. Cesarz Jmć w dniu 24 Marca raczył rozkazać, za odznaczoną gorliwością służbę oświadczyć Monarsze zadowolenie w liczbie innych, Radzcom Dworu: Mozyrskiemu okręgowemu Naczelnikowi *Bułanow*, Lustratorowi Podolskiej gubernii *Parznickiemu*, i Assesorowi Podolskiej Izby Dóbr Państwa *Twardowskiemu;* Sekretarzowi Wydziału Gospodarczego takiejże Izby Kijowskiej, Assesorowi Kollegialnemu *Berezniakowi* i okręgowemu Naczelnikowi Kowieńskiemu, Radzcy Honorowemu *Wilgockiemu.*

—

Przybyli 22 b. m. z Warszawy, Rzeczyw. Radzcy Stanu: Dyrektor Kancellaryi Namiestnika Królestwa Polskiego *Eliaszewicz* i Zarządzający Dyplomatyczną Kancellaryą Głównodowodzącego czynną Armiją *Hilferding.*

—

24 Kwietnia umarł tu w Petersburgu Członek Audytoryatu jeneralnego Morskiego Jenerał-porucznik Jan *Byczeński.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

—

ANGLIJA. *Londyn 26 Kwietnia.* Nader żywe rozprawy wszczęte przez P. Ferrand, zajęły ostatnie posiedzenia izby Niższej. Szanowny Członek obwiniał Sekretarza Stanu do Spraw Wewnętrznych sira J. Graham o stronność w użyciu powierzonej mu władzy. Na wniosek pierwszego Ministra sira Roberta Peel, izba postanowiła zająć się rozbiorem tych zarzutów na dzisiejszém posiedzeniu. (Patrz niżej.)

— W ciągu przyszłego miesiąca Królowa z Xięciem Albertem pojedzie na dwa lub trzy tygodnie na wyspę Wight. Ta wycieczka poprzedzi tylko daleko dłuższy pobyt który Dwór odbędzie na tej wyspie we Wrześniu i Październiku bieżącego roku.

— Z pewnością twierdzą że nasz pełnomocnik w Chinach, sir H. Pottinger, spodziewany do Anglii na początku Maja, będzie wyniesiony na godność Lorda i Para połączonych Królestw z tytułem barona.

— Rząd gotuje się do przedsięwzięcia najsurowszych środków ku zniesieniu ostatecznemu handlu murzynów, który czynnie w tej chwili się odbywa na wybrzeżach Afrykańskich. Między temi środkami użycie statków parowych wojennych obiecuje być najskuteczniejszym. Przytaczają w tym względzie przykład statku *Thunderbolt*, który w przeciągu 48 godzin pojmał trzy okręty ładowne murzynami z których na jednym było 660, na drugim 327, na trzecim 246 niewolników, w ogóle 1,200.

— Król i Królowa Belgów, Xiężna Kent i syn jej Xiążę Leiningen odjechali 23 Kwietnia do Belgii, zkąd wszyscy razem mają udać się do Paryża.

— Jeżeli mamy wierzyć gazecie *Standard* rzecz toczyła się na zgromadzeniu stronników odwołania Unii Parlamentowej Irlandyi z Anglią czyli repealersów, o rozwiązaniu stowarzyszenia Repealu, i ile sądzić można z niektórych napomknień na ogólném zgromadzeniu, zagadnienie to jest przedmiotem dojrzałej rozwagi Rady Tajnej towarzystwa. Wdzięczność za to, dodaje gazeta, należy się Prokuratorowi jeneralnemu Irlandskiemu P. Smith, gdyż przed wytoczonym processem niktby ani pomyśleć nie mógł iżby rozwiązanie Repealu było tak bliskie.

FRANCYA. *Paryż 26 Kwietnia.* Izba Parów, w dalszym ciągu rozpraw nad projektem Rządowym ustawy o wychowaniu drugorzędném, słuchała mów hrabi de Saint Priest i barona Karola Dupin, którzy gorąco bronili Uniwersytetu, i hrabi Villiers du Terrage, który powstawał przeciw projektowi, jako ścieśniającemu nauczanie religijne. Baron de Fréville usprawiedliwiał postępowanie Duchowieństwa i dowodził, iż jeżeliby, zamiast wygotowywania projektu tajemnie w Ministerstwie Oświecenia, redagowano go w Kommisyi, złożonej z Członków Duchowieństwa, Sądownictwa i Administracyi, a nie wyłącznie z Członków Uniwersytetu, uniknięto by zajścia, które w tej chwili ma miejsce między Duchowieństwem i Uniwersytetem.

Na posiedzeniu izby deputowanych 20 b. m. ważne zagadnienie, wynikające z próśb do izby adresowanych, wzbudziło żywe spory. Chodziło o to: czy obok artykułu 5 karty konstytucyjnej, zapewniającego swobodę wyznań religijnych, artykuł 291 Kodexu Karnego i ustawa o stowarzyszeniach, w tém co się tyczy zgromadzeń religijnych, mogą być zastosowane?

Powod do tego dały prośby rozmaitych pastorów Kalwińskich i Luterskich; w rozprawach od protestantów mówili PP. de Lafarelle i de Gasparin. Na skargi tego ostatniego, który domagał się swobody zupełnej dla sekt nieuznanych, Minister Sprawiedliwości i Wyznań, P. Martin (du Nord) odpowiadał dowodząc że karta nie zniosła bynajmniej artykułu 291. W skutek tego wniesiono było przejść do porządku dziennego, to jest pozostawić prośby bez uwagi, ale gdy wzięto to wniesienie na głosy, większością 107 głosów przeciw 91 Izba nakazała wzięcie próśb na uwagę i odesłanie ich do Ministra Wyznań.

Przedwczora 22, izba rozpoczęła nader ważne rozprawy nad reformą więzień, przez Rząd podawaną. Rozprawy te, (co rzadko) odznaczyły się umiarkowaniem i uwagą ciągle utrzymaną; każdy był przejęty ważnością przedmiotu.

Projekt rządowy zależy na tém, iżby więźnie byli zupełnie odosobnieni, żeby nawet nie znali się pomiędzy sobą i

jedni o drugich nie wiedzieli; żeby wszakże mogli się widywać i rozmawiać z osobami uczciwemi, których towarzystwo mogłoby ich poprawić; i dla tego Dyrektor, lekarz, nauczyciel, agent robot, członkowie stowarzyszenia dobroczynności, urzędnicy, i t. d. mają zawsze wolny do nich przystęp.

Przeciw projektowi mówili PP. Cordier i de Sade, za projektem PP. Corne i Taillandier.

Odpowiadając pierwszemu z mowców oppozycyi P. Corne rozwijał głębokie widoki, które przewodniczyły projektowi, złożenomu Izbie. Potrzeba reformy jest widzialna i niezaprzeczona. Dotychczasowy systemat nie zastrasza zbrodniarzy, gdyż przestępstwa pomnażają się ciągle w stosunku przewyższającym powiększanie się ludności, a powtórzone przestępstwa również szybko wzrastają. Jaki będzie sposób tej reformy? Odpowiedź sama się nastręcza: gdy wspólność życia więźniów jest przyczyną całego złego, lekarstwem naturalném będzie ich rozłączenie. Tu P. Corne wykazał niedostateczność systematu Auburna, który zależy na nakazaniu milczenia więźniom i dowiodł niemożności zachowania tego przepisu po więzieniach warownych (bagnes) gdzie często jest przeszło 600 więźniów.

Na posiedzeniu 23, PP. de Larochefoucauld Liancourt i Carnot mówili przeciw projektowi.

—

Z powodu przyjęcia pomienionych wyżej prośb Protestantów Journal des Débats mówi, że większość izby w imieniu protestantyzmu uswięciła wszystkie te zasady, jakie biskupi katoliccy w rzeczy wychowania drugorzędnego utrzymują od niejakiego czasu w swych memoryałach; la Quotidienne idzie dalej i twierdzi, że izba Deputowanych, przez swe postanowienie rozwiązała ostatecznie wielkie zagadnienie o swobodzie wyznań a tém samém o swobodzie nauczania i przez to obaliła całą budowę systematu projektu Ministeryalnego o wychowaniu drugorzędném.

— Zostali mianowani: X. Manglard, proboszcz Sw. Eustachego w Paryżu biskupem St. Dié; biskup Gap, biskupem Verdun; X. Dépery, wikaryusz jen. biskupa Belley, biskupem Gap; X. Fabre des Essarts, wikaryusz jeneral. Blois, biskupem Blois; X. Buissas, prałat Metropolii Tuluzskiej biskupem Limoges.

— Przybyli tu dawny konsul w Chinach P. de la Challaye i sekretarz missyi P. Choński, obaj towarzyszyli aż do Nankinu ostatniej wyprawie angielskiej w Chinach.

— Podług wszelkiego podobieństwa będzie musiało przyjść znowu do wojny między Francyą a Mexykiem, jeżeli Rząd tej Rplitej nieuczyni zadość słusznym żądaniom Ministra Francuzkiego P. Alley de Cyprey, który domaga się odwołania postanowienia, zabraniającego wszystkim cudzoziemcom prowadzenia szczegółowego handlu w Mexyku.

— Składka zbierana przez gazetę National w celu ofiarowania Vice-admirałowi Dupetit Thouars szpady honorowej na podziękowanie za jego ostatnie działania na wyspie Taiti, liczy już 60,000 podpisów.

HISZPANIJA. *Madryt 17 Kwietnia.* Ministrowie czynnie pracują nad planem nowego podziału Hiszpanii na prowincye.

— Odpowiedzi Sułtana Maroku na noty dyplomatyczne żądające zadośćuczynienia za morderstwo popełnione na osobie Konsula Hiszpańskiego są wcale niezaspokajające, owszem sposób w jakim były dane i sam ich ton zdają się być umyślnie wyrachowane dla doprowadzenia do wojny. Zkąd inąd, podług listów z Gibraltaru, Sułtan Maroku ogłosił wojnę świętą przeciw wszystkim niewiernym i w tym celu zebrał już armiją od 40,000 jazdy.

— Bandy Karlistowskie coraz się pomnażają i nabawiają Rząd niemałej obawy.

— Minister Sprawiedliwości zebrał wszystkich Arcybiskupów i Biskupów obecnych w Madrycie i przełożył im plan, jakiego Rząd zamierza trzymać się względem Duchowieństwa, prosząc iżby ci prałaci otwarcie powiedzieli swoje w tym względzie zdanie. Wszyscy ci duchowni zgodnie oświadczyli że niemają nic do zarzucenia przeciw planowi Rządu i że owszem jako wierni poddani będą dopomagali do przyprowadzenia go do skutku.

WŁOCHY. *Neapol.* Gazety francuzkie ogłaszają następną depeszę odebraną z Marsylii przez telegraf z d. 19 Kwietnia: «Królowa Obu Sycylij w nocy na 14 b. m. powiła córkę «ktora była trzymana do chrztu przez Xiężnę Salernu i «odebrała imiona Marya-Klementyna-Immaculata.»

Florencya. Hrabia de Fossombroni, znany uczony i pierwszy Minister Xięcia Toskanii umarł tu mając lat 89.

Medyolan. Podług ostatniego popisu z końca zeszłego roku ludność Królestwa Lombardzko-Weneckiego wynosi 2,587,526 mieszkańców płci obojej; w tej liczbie w samym Medyolanie liczy się 151,438.

GRECYA. Złożone zostało nowe Ministerstwo Greckie jak następuje: PP. Condoriotti Ministrem Marynarki i Prezydentem Gabinetu — Tricupi Ministrem Spraw Zagranicznych — Maurocordato Skarbu — Coletti Spraw Wewnętrznych — Pomachi Sprawiedliwości — Metaxa Wojny, z warunkiem znalezienia zdolnego człowieka Stanu dla zajęcia portfelu Spraw Duchownych i Oświecenia.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

Londyn 26 Kwietnia. Szczególna scena zajęła posiedzenia 23 i 24 b. m. w izbie Niższej. Podczas wakacyj świątecznych jeden z członków izby, P. Ferrand, znany ze swych przesadzonych torysowskich opinij i z niepowściągliwości bardziej niż excentrycznej języka, odbywał w okręgach rękodzielniczych rodzaj krucyaty w celu zwerbowania stronników zmniejszenia godzin pracy po fabrykach. Prócz wyuzdanego szkalowania Ministrów a szczególniej Ministra Spraw Wewn. sira J. Graham, P. Ferrand pozwolił sobie na jedném zgromadzeniu powiedzieć, że sir Graham uwiodł

izbę złożeniem fałszywych dokumentów i przekupił Prezesa jednej śledczej Kommisyi. To ciężkie oskarżenie byłoby samo przez się upadło, ale nieunikniony i *nielitościwy* (jak go gazety nazywają) P. Roebuck, który sobie przywłaszczył rodzaj policyi w izbie, wezwał publicznie wśród posiedzenia 23 b. m. P. Ferrand iżby swoje oskarżenia usprawiedliwił. Ten ostatni zarzuciwszy P. Roebuck że w tym razie postępuje nie jako prawy dżentelman, dodał wszakże iż z tego co na zgromadzeniu wyrzekł, nie odwołuje ani słowa. Nato sir Graham i inny również obrażony członek Parlamentu P. Hogg nalegali na P. Ferrand iżby dał zaspokajające objaśnienie; ten przyrzekł dać je nazajutrz. 24 Kwietnia izba zebrała się w pełnej liczbie, w oczekiwaniu sceny; jakoż ta nastąpiła, ale nie taka jak się spodziewano. P. Ferrond sam zaczął temi słowy: «Nie cofam ani jednej sylla-«by z tego co powiedziałem; użyłem w tym razie świętej «prerogatywy wolno urodzonego Anglika, lecz jeżeli ktokol-«wiek z członków izby czuje się słowy memi obrażonym na «honorze....» tu śmiech powszechny przerwał mu i ku wielkiemu podziwieniu izby P. Ferrand zakończył swą mowę niespodzianym zwrotem, iż widząc jak izba jest uprzedzona, nie chce przed nią wytaczać swej sprawy. Tu wziął kapelusz i wyszedł. Po chwili osłupienia nowy i powszechny śmiech rozległ się w sali, nadewszystko kiedy sir Graham wstał dla odpowiedzi P. Ferrand. Ale tego niebyło dosyć dla P. Roebuck; ten pan oświadczył iż poda wniasek udzielny w tym przedmiocie; pierwszy Minister sir Peel, z uwagi że P. Ferrand objaśnień swych nie dokończył, wniosł iżby rzecz tę odłożyć do następnego posiedzenia. Nakoniec dziś, izba, na wniosek tegoż Ministra, przyjęła postanowienie iż oskarżenia P. Ferrand przeciw sirowi James Graham i P. Hogg są kłamliwe, i w najmniejszy sposob nie mogą uwłaczać dobrej ich sławie — Dziś wieczorem lord Ripon w izbie Lordów, a sir Robert Peel w izbie Niższej oznajmili, że lord Ellenborough odwołany został z Wielkorządztwa Indyj Wschodnich nie z woli Rządu, ale na żądanie Kompanii Wschodnioindyjskiej, mającej do tego prawo — 25 rozpoczęła się na nowo sprawa O'Connella i spółoskarżonych w Dublinie. Stawał obrońca oskarżonych P. Whiteside i posiedzenie odwołane zostało na dziś. Widzialną jest rzeczą że wypadek ostateczny w tej sprawie nie zajdzie w bieżącej sessyi sądu i będzie musiał być odłożony do następnej. Tymczasem upadł najważniejszy środek obrony oskarżonych zasadzony na niedokładności spisu przysięgłych. Pisarze Sądu wykonali przysięgę na tém że niedokładność ta jest skutkiem prostej omyłki przepisującego.

Paryż 28 Kwietnia. Wczora jeszcze w izbie Parów ciągnęły się dalej ogólne rozprawy nad projektem o wychowaniu drugorzędném; przeciw projektowi mówił hrabia de Montalembert a bronił go P. Villemain — Po mowie P. de Tocqueville, który mówił za projektem reformy więzień, izba Deputowanych, 26 b. m. wielką większością uchwaliła przejście do rozbioru artykułów; tym sposobem upadły nadzieje oppozycyi która rachowała na odrzuceniu projektu bez rozbioru — Xiążę de Montpensier przybył 22 do Marsylii w powrocie z Algeru — Donoszą z Algeru, że podczas kiedy kolumny francuzkie manewrowały na zachodniej i południowej stronie Tremecen, Abdel-Kader w 600 koni wpadł na sprzymierzone pokolenie Beni Seliman, zniszczył wszystko ogniem i mieczem, ci co się dostali do niewoli bez różnicy płci i wielu zostali w pień wycięci. — Otrzymano wiadomość pewną z wyspy Haiti, z d. 4 Marca, że miasto Santo-Domingo, z 10,000 mieszkańca i cała ludność prowincyonalna Hiszpańska powstała i ogłosiła się Rzecząpospolitą niepodległą pod nazwaniem Domingskiej. Chorągiew nowej Rplitej jest błękitna i ma pośrodku krzyż czerwony i biały.

RZYM. Dowiadujemy się o zaszłej 19 Kwietnia śmierci Kardynała Pacca, Dziekana św. Kollegium; miał lat 88.

(Journ. de S. P. Psz. Poln.)

KURS WEXLOWY PIENIĘŻNY, I AKCYOWY.

Petersburg, 25 Kwietnia.

Za rubel srebrny:

Na Londyn.	na 3 m.	37$\frac{31}{32}$, 38$\frac{1}{16}$, $\frac{3}{32}$ pen.
— Amsterdam.	— — —	191$\frac{1}{2}$, 192 cens.
— Hamburg.	— — —	34$\frac{21}{32}$, $\frac{11}{16}$ szel.
— Paryż.	— — —	405$\frac{1}{2}$, 407 cent.

AKCYE.

	Przedano po Rubli srebr.
1 Tow. zabeśp. od ognia	—
2 —— ——— —— ———	87.
Komp. Amerykansk	230.
—— Żeglugi parowej	—
—— Wód mineralnych	—
—— Oświecenia gazem	67.
—— Przędzenia bawełny.	—
—— Żeglugi parowej Baltyckiej	—
—— Drogi żelaznej Carskosielskiej	—
Fabryki Carewskiej perkalów	170.
Zakładania rzeczy i przedm. wielkiej objętości.	—
Zabezpieczenia życia	61$\frac{1}{2}$.

Печатать позволяется: С.-Петербургъ. 29-го Апрѣля 1844. *П. Гаевскій*
W DRUKARNI WOJENNEJ.